

θέσως παραπέμπομεν εἰς τὰ ἐκτενέστερα συγγράμματα 1) τοῦ Alex Kapp, Platons Erziehungslehre (Minden 1833 2) τοῦ αὐτοῦ Staatspädagogik des Aristoteles (Hamm 1837) 3) τὸ δεύτερον μέρος τοῦ Fr. Cramer. Geschichte d. Erziehung. u. d. Unterrichts im Alterth. Theil. II. (Elberl. 1836.). 4) τοῦ αὐτοῦ πραγματείας τινὰ de Pythagora, quomodo educaverit atque instituerit (Sundiae 1833.). Νῦν δὲ μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ῥωμαϊκῆς ἀνατροφῆς, ἐν ἣ θέλομεν ἐνίοτε ἐπιθεωρεῖν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Δ. Ι. ΜΑΤΡΟΦΥΛΗΣ.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΔΟΞΟΥ ΤΙΝΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ.

Εἰς τινὰ τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς Ἀμερικανικῆς Γερουσίας ὁ Κ. Σχιέλδος παρουσίασεν ἀναφορὰν φέρουσαν 15,000 ὑπογραφῶν, καὶ πραγματευομένην περὶ καινοφανοῦς τινος καὶ λίαν περιέργου ἀντικειμένου καθότι διαλαμβάνει, α.) ὅτι φαινόμενά τινὰ φυσικὰ καὶ ἠθικὰ φύσει πάντη μυστηριώδους, ἐφελκύνουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν προσοχὴν τῶν κοινῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Τῶν φαινόμενων τούτων, λέγει, ἢ ἐν μικρῇ ἀνάλυσις ἀνακαλύπτει τὴν ὑπαρξίν ὑποκρύφου τινὸς δυνάμεως παρουσιαζομένης διὰ τῆς ἀνωφύσεως, ὁμοιοτήτως, κινήσεως καὶ ἐπὶ τέλος τῆς ἐν μετέωρῳ κρατήσεως τῶν βαρέων αἰμάτων ἀναντίον τῶν γνωστῶν τῆς φύσεως νόμων.

β.) Βασὶς τούτου ἡ δυνάμις αὕτη ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν λάμπσεων τῶν παρουσιαζομένων ἀφῆνης εἰς μέρη ὅπου οὐδεμίαν χημικὴν ἢ φωσφορικὴν ἐνέργειαν δύναται νὰ ἀναπτύξῃ.

γ.) Ἔτι δὲ διὰ τῶν μυστηριωδῶν ἤχων ὁμοιοτήτων ἐνίοτε μὲν ψόφους προτεινομένους εἰς ἐναερίων πνευμάτων, ἄλλοτε δὲ ψιθυρισμὸν ἀνέμων ἢ βοῶν βροντῶν. Πολλάκις μάλιστα ἀκούονται ἤχοι ὁμοιοῦντες ἀνθρωπίνους φωνὰς ἢ μουσικὰ ὄργανα.

δ.) Αἱ ζωϊκαὶ λειτουργίαι συνεχῶς διακόπτονται αἰφνης καὶ ἀπροσδοκῆτως, καὶ ἡ μυστηριώδης αὕτη δυνάμις ἐθεράπευσε νοσήματα θεωρούμενα ἀνίατα.

Οἱ ὑπογράψαντες τὴν ἀναφορὰν αὐτὴν διχονομήσαντες ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν φαινομένων τούτων ἀποδίδοντες αὐτὰ οἱ μὲν εἰς τὴν ἐνέργειαν πνευμάτων ἀπελευθερωθέντων τοῦ ὕλικου σκήτους, οἱ δὲ εἰς τὴν τῶν συνήθων τῆς φύσεως δυνάμειον. Ὅλοι ὁμοῦ συμφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν ὑπαρξίν τῶν φαινόμενων καὶ ἐξαποδύνονται τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς πρὸς ἐπιμονὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἐρευναν αὐτῶν. Εἰς δὲ τὴν ἐπ' αὐτῆς πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐκθέσιν του προστίθησιν ὁ Κ. Σχιέλδος τάδε:

« Σὺς ἐξέθεσα ἀκριβῶς καὶ ἐν συνόψει τὸ ἐμπειροχόμενον τῆς ἀναφορᾶς ταύτης, ἥτις εἶναι ὁμοῦ γεγραμμένη μὲ κοσμιότητα, καθότι τὰς ὅπως δήποτε προσβάλλουσας τὴν Γερουσίαν οὐδόλως ἠθέλησεν νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν ὑμῶν.

» Ἀφοῦ δὲ ἐξεπλήρωσα τὸ καθήκον τοῦτο, θέλω μοι ἐπιτρέφει νὰ σὺς παρατηρήσω ὅτι ἡ ἐπέκτασις τειούτων παραδοξολογιῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας καὶ εἰς αἰῶνα τοσαύτης προόδου, πηγάζει, κατ' ἐμὲ, ἢ ἀπὸ ἀτελής τε σύστημα ἀνατροφῆς, ἢ ἀπὸ εἰδικὴν τινὰ ἀταξίαν τῶν νοερῶν δυνάμεων προξενηθεῖσαν ἀπὸ τινος ἀνατροπῆς τοῦ φυσικοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐπομένως διστάζω νὰ πιστεύσω ὅτι αἱ παραδοξολογίαι αὗται εἰσὶ τόσον κοιναὶ ὅσον τὰς ὑποθέτει ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀναφορᾶ.

» Ἐκάστη ἐποχὴ παρουσιάζει ἰδίαν τινὰ παραδοξολογίαν. Ἡ ἀλχημεία ἐφείλκυσεν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας τὴν προσοχὴν διαφόρων διασήμων ἀνδρῶν. Ἀλλ' αὕτη ἐμπροσθε πραγματικῶς τι ὑψηλὸν καὶ ἄξιον μελέτης· δὲ αὐτῆς ἐσπούδαζον μετ' ὑπομονῆς τὴν φύσιν, καὶ ἂν δὲν ἐχρησθήσαν εἰς τοὺς ἀλχημιστὰς πᾶν ὅτι περιέμενον, ἀντέμισθεν ὅμως τοὺς κόπους αὐτῶν διὰ πολλῶν θαυμασίων ἀνακαλύψεων.

Εἶτα ὁ Κ. Σχιέλδος ἀνέσχετο τὰς παραδοξολογίας διαφόρων ἀλλοφρόνων, καὶ ἄλλων ἀγυρτῶν μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Καλλιόστρου· ἔστις ἐπώλει τὴν ἀθανασίαν εἰς τὰς γράϊας καὶ τὴν καλλονὴν εἰς τὰς νεάνιδας. Ἐπεραιώσας δὲ τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ λέγων « Ἡ εὐπιστία τῶν εὐακατήτων εἶναι ἀνεξάντλητος ὡς ὁ ὄλος τῶν ἀπαταιῶντων. »

Ἐνῶ ἐν τούτῳ ἐν Ἀμερικῇ παρουσιάζετο ταῖς αὐτῆς ἀναφορᾶς ἀπαντασίας ἐν Παρισίοις ὁ Κ. Ραυέρρος ἐγνωστοποίησεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ὅτι, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Κ. Σχιερίου, πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχουσι τὴν ιδιότητα νὰ προξενῶσιν ἐντὸς αὐτῶν φόβον τινὰ ἥμισον μὲ τὴν ἀποθιόμενον ὑπὸ τῶν ἀλλοφρόνων καὶ ἄλλων ἀγυρτῶν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐναερίων πνευμάτων· καὶ πραγματικῶς ὁ σοφὸς αὗτος ἀνὴρ ἐνήργησε τὸ πείραμα ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν παρευρεθέντων μελῶν τῆς Ἀκαδημίας, βεβαιῶν ὅτι πᾶς τις δύναται διὰ τῆς ἐξασκήσεως ν' ἀπολαύσῃ τὴν ιδιότητα ταύτην.

« Παρατηρῶν, εἶπεν οὗτος, κἀνιδᾶ τινὰ ἥτις ἐνήργησε τοὺς μυστηριώδεις ταύτους ψόφους, τοὺς ὑπὸ τῶν ἀλλοφρόνων ἀποθιδομένους εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐναερίων πνευμάτων, ἐπίστην ὅτι οὗτοι προήρχοντο ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Σκεπτόμενος δὲ ποῦτον εἶδνατο νὰ ἦναι τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ σώματος, εἶδνα εἶδνατο νὰ γεννηθῇ ἀνευ ὁρατῆς τινος κινήσεως τῶν μελῶν, ἐξηγάγον τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν δύναται νὰ πηγάζῃ ἢ ἀπὸ ἑνα καὶ μόνον μυῶνα, δηλαδὴ τὸν μέγαν περναῖον μυῶνα, οὗ ὁ τέλειαν διάρχεται ὀπίσθεν τοῦ ἐσωτερικοῦ σφυροῦ, ἐνθα διατηρεῖται διὰ τινος συνδετικοῦ γαλινοῦ· ὅταν ὁ γαλινὸς οὗτος ἐλλείπῃ ἢ εὐσιματῆται λίαν χαυνωμένος, ἂν τις στασιάζῃ μὲ ἰσχύον τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος μυῶνα, ἐμποδίζων ταυτοχρόνως πᾶσαν κίνησιν τοῦ ποδὸς ἥτις ὡς ἐκ τῆς συστολῆς ταύτης δύναται νὰ

πληγᾶσι, τότε ἡ τάσις τοῦ τένοντος ἐμπορεῖ νὰ γίνῃ τοσοῦτον ἰσχυρὰ, ὥστε νὰ προξενήσῃ τὴν ἐκ τοῦ σφυροῦ ταχεῖαν ἐξαγωγήν αὐτοῦ μὲ κρότον ὅμοιον χορδοῦ σφοδρῶς πληττομένης. Τὴν ἐξαγωγήν ταύτην τοῦ τένοντος βοηθεῖ ἡ πλαγία θέσις τοῦ χάνδρου τοῦ καλύπτοντος τὸ ὀπισθεν πρόσωπον τοῦ σφυροῦ, ἥτις οὐδόλως πλέον ὑπάρχει ἐν τῷ σκελετῷ· δῆλον δὲ γίνεσθαι ὅτι ἄνω μᾶλλον ὁ ποῦς διαμένει ἀκίνητος, καί τοι συσταλλομένων τῶν καμπτήρων τοῦ ποδῆς, τῶσον περισσώτερον ἡ τάσις τοῦ τένοντος θέλει εἶσθαι ἰσχυροτέρα καὶ ὁ κρότος δυνατώτερος. v

Ἐνῶ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν ἔλεγε ταῦτα ὁ Κ. Ραβέρτος, ἀπεναντίας ὁ Κ. Λε Μερβίλλος, ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν, ἐζήτησε ν' ἀποδείξῃ διὰ διεξοδικωτάτης διατριβῆς τὴν ὑπαρξίν τῶν δαιμονίων καὶ ἄλλων τοιαύτης φύσεως πνευμάτων, εἰς ἃ ἀποδίδει τοὺς ἐσωτερικοὺς τῶν σωμάτων φόβους, τὴν κίνησιν τῶν τραπέζων καὶ λοιπῶν δυσεξηγήτων φαινομένων. Τὸ λίαν περίεργον τοῦτο σύγγραμμα, οὗ τρεῖς ἤδη ἐγένοντο ἐκδόσεις, φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν· «Pneumatologie. Des esprits et de leurs manifestations. Mémoire adressé a l'Académie par J. E. De Merville. Paris, 1854.»

Ποῖον ἄρα κρίσιν νὰ ἐπιφέρωμεν ἐπὶ ταύτων πάντων; *tempus tempum docet*

Ἰ. ΛΕΚΗΤΑΛΛΑΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Νισι. Ἑλληνικὴ Φιλολογία, ἢτοι κατάλογος τῶν ἀπὸ πτώσεως τῆς Βιλαρτινῆς αυτοκρατορίας μέχρι ἐγκαθόδρουσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι βασιλείας τυπωθέντων βιβλίων παρ' Ἑλλήνων εἰς τὴν ἐμλουμένην, ἢ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, συντεθειὸς ὑπὸ Ἀνδρέου Παπαδοπούλου Βρετοῦ πρῶην ἐπιστάτου τῆς ἐν Κερκίρα βιβλιοθήκης τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας κτλ. Μέρος Α'. Ἐν Ἀθήναις, 1854. Τύποις καὶ ἀναλώμασι Α. Α. Βιλαρᾶ καὶ Β. Π. Διομή.

Ὅτι ὁ Ἐπίστατος ἔλεγεν ὅτι ὁ τύραννος δύναται νὰ δέσῃ τὸ σκέλος τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, δύναται νὰ ἀφαιρήσῃ τὸν πρᾶχλον, ἀλλὰ δὲν δύναται οὕτε νὰ δέσῃ, οὕτε νὰ ἀφαιρήσῃ τὴν προαίρεσιν, ὁ Ἐπίστατος προεφήτευσεν τὴν τύχην τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους· διότι ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν καταβλήψεως φοβερᾶς καὶ δουλείας

ἀφορήτου, τὸ ἔθνος τοῦτο δὲν ἔπαυσε μένον πιστὸν εἰς τὴν μνήμην τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ καὶ διατηροῦν τὸ ἠθικὸν αὐτοῦ ἀξίωμα· βασανιζόμενον δὲ, καὶ ἀκρωτηριαζόμενον, καὶ γυμνούμενον, ἐζήτησε καὶ ἀκურισκε παραμυθίας ἐν τῇ σκαυδῇ τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ ἀριστουργημάτων καὶ τῶν ἱερῶν τοῦ θρησκευματος αὐτοῦ εἰδῶν, οὐδ' ἀπηύδασε ποτε μελετῶν καὶ σχολιάζον ταῦτα, διότι ἀπὸ αὐτῶν ἦντλει καθ' ἐκάστην νέας δυνάμεις καὶ νέας ἐλπίδας. Ἡ μὲν σὰρξ αὐτοῦ ἦν δούλη, τὸ δὲ πνεῦμα διετέλει ἐλεύθερον, καὶ ἐν ἐλλείψει βίου πολιτικῷ, ἐσχημάτισεν ἑαυτῷ βίον διανοητικὸν καὶ κατοσκεύασε φιλολογίαν οὐ μικροῦ λόγου ἀξίαν, μᾶλλον δὲ εἰπεῖν ἠσχολεῖτο τὴν φιλολογίαν, ἣν παρήγαγον οἱ χρόνοι τῆς παρελθούσης αὐτοῦ ἐλευθερίας, νὰ διασώσῃ ὡς ἐν Κιβωτῷ τινε ἄρ' ἧς ἐμελλε νὰ προκύβῃ ἡ ἐλευθερία αὐτοῦ ἢ μελλουσα.

Ὁ Κ. Παπαδοπούλος Βρετὸς ἀνέλαβε τὸ ἔργον τοῦ νὰ διατηρήσῃ τὴν μνήμην τῶν ἐπὶ τῆς Ὀθωμανικῆς κυριαρχίας φιλολογικῶν τούτων προϊόντων, ἔργον τὰ μάλιστα δυσεκπλήρωτον διότι ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ πολὺν χρόνον δὲν ὑπᾶρχον δημοσίαις ἢ ἰδιωτικαῖς βιβλιοθήκαι ὅπως οὐκ ἀξιόλογοι, αἱ δ' ἀποῆλκει τῶν Ἑλληνικῶν βιβλίων ἕσαι ὑπᾶρχον ἐν Ἰννετία, καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης ἦσαν ὅμοιως ἀπλήρητα. Καί μὲν ἀπὸ τῆς ὀκτωκαιδεκάτης ἐκατοσταετηρίδος ἤρχισαν νὰ σχηματίζονται φιλολογικαὶ συλλογαὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥσσον πλεῖσαι εἰς τινὰς τῶν μητροπόλεων τοῦ μεγάλου διανοητικοῦ κινήματος, αἱ οὐ τότε ἡ Ἑλλὰς ἐπροσημίσαν εἰς τὴν ἀναγέννησιν αὐτῆς, ἰδίως εἰς Ἰωάννενα, εἰς Ἀθῶνα, εἰς Χίον, εἰς Βουκουρέστιον, εἰς Ἰάσαιον καὶ μάλιστα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἧσαν, ἐκτὸς τῆς μεγάλης Πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης, ὑπᾶρχον καὶ ἄλλαι λαμπρόταται παρὰ τὰς τοὺς μεγαλαμπόρους καὶ τοὺς ἠγεμονικοὺς οἴκοις. Κατὰ δυστυχίαν ἅπαντες οἱ θησαυροὶ οὗτοι ἐσκορπίσθησαν καὶ ἀπωλείσθησαν ἐν τῷ μίση τῶν αἰματηρῶν καὶ τυφλῶν δευσμῶν τοῦ 1821 ἔτους· ὥστε σήμερον ἡ συνταξὶς καταλόγου τῶν πρὸ τῆς ἐπακαστάσεως τυπωθέντων βιβλίων παρεστῆαι δυσχερῆς αἰτινας ἠήλων νεκρῶσαι πάντα τὴν ὀλιγώτερον ἱερμᾶν τοῦ ἔθλου τοῦ Κ. Παπαδοπούλου Βρετοῦ.

Ὁ Κ. Βρετὸς ἐπαχείρησε τὸ ἔργον τοῦτο πρὸς τριακονταετίας καὶ τῷ 1845 ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα τῶν ἐρευνῶν του διὰ καταλόγου περιλαμβάνοντος 618 συγγράμματα. Ἐκτότε δὲ ἐπεκράτησε συμπληρῶν τὸ πρῶτον τοῦτο δοκίμιον, ὥστε κατὰ τὸ ἐπιστῶς ἔτος ἠδινῆθη νὰ ἐπιχειρήσῃ δευτέρου τοῦ καταλόγου αὐτοῦ ἐκδοσιν, ἣν διήρξατο εἰς δύο μέρη. Τὸ πρῶτον μέρη ἐκδοθέν πρῶτον μέρος δὲν περιλαμβάνει εἰμὴ τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, τῶν ὑποῶν, ὁ ἀριθμὸς εἰς 146 συμπεσοῦμενος μαρτυρεῖ ὅπως ἐπλουτίσθη ἡ κατάλογος τοῦ Κ. Βρετοῦ ἀπὸ τοῦ 1845, ὅτε τὸ ὅλον ποσὸν τῶν βιβλίων δὲν ὑπερῆεν τὸν ἀριθμὸν τῶν 618. Τὸ δεύτερον μέρος, τὸ μᾶλλον νὰ περιλάβῃ τὰ ἐπιστημονικὰ καὶ φιλολογικὰ βιβλία, ἐκδίδεται μετ' ὀλίγον.